

критикъ, за когото е още тайна, че най-великитъ поетически концепции сж или ~~всѣмъ~~ ^{и легенди} създаване на народната фантазия, или ~~прѣ-~~ ^{на} създадена отъ нея, ~~суха и сама по себе~~ ^{позволен} ~~лишена~~ отъ художествени ^{на} ~~достоинства историческа действителностъ.~~ Литературната история не познава ~~по-дълбоки~~ ^{и легенди} концепции отъ ~~тия~~ ^{на} Прометея, ~~на~~ Ахила, ~~на~~ Едипа, ~~на~~ Ифигения, или — за да назовемъ и най-важнитъ християнски митически образи — отъ ~~тия~~ ^{на} Парсѣвала, ~~на~~ Роланда, Тристана и Изолда, Фауста и др. . . Въпросъ за себе си е, българскитъ поети какво сж ^{и легенди} ~~направили~~ отъ ^{на} ~~създаванията~~ ^{позволен} на българската народна поезия? Може и Ботевъ, и Пенчо Славейковъ и Петко Тодоровъ — никой другъ отъ нашитъ поети нѣма право да бже назованъ, когато е дума за художествено използване мотиви ~~отъ~~ ^{на} нашата народна поезия — ~~може, казвамъ, тѣ~~ ^{и легенди} и тримата ~~или само нѣкои отъ тѣхъ~~ ^{на} да не сж ^{на} ~~направили~~ ^{позволен} нищо отъ значение въ тая посока, — върху това въпросъ ^{ва е} ~~може и трѣбва~~ ^{и легенди} да се спори, но не и върху въпроса, отъ ^{и легенди} ~~трѣбва~~ ^{на} на първо мѣсто, да черпи българската поезия своитъ мотиви.

IV.

Всички помѣстени въ книгата на Тодорова идилии сж били публикувани по-рано въ списания, главно въ *Мисль* (год. X — XVII), но нито една отъ тѣхъ не е прѣпечатана тукъ безъ основна прѣработка — откъмъ езикъ, стилъ, композиция, нѣкои дори и откъмъ мотиви. Изучаването на новитъ редакции би ни разкрило тенденцията и основнитъ моменти въ развитието на Тодорова и би ни запознало съ писателъ, ~~не само~~ ^{и легенди} ~~всѣмъ~~ ^{на} прѣдаденъ на своето призвание, но и способенъ да се отнася критически къмъ слабоститъ на своитъ първи опити и да замѣсти незрѣлото и несъобразното въ тѣхъ съ художественно осмислени концепции. Наистина, тоя процесъ на художническо избистряне не може да се счита ~~завършенъ~~ ^{и легенди} до край: единъ строгъ анализъ все още би намѣрилъ какво да се цизелира и уясни. Но въпрѣки това *Идилиятъ* на Тодорова стои въ високо надъ срѣдното ниво на днешната българска поезия, както по осмисленостъ на цѣлото (—едно още чуждо на българския писателъ стремление—), така и по обработката на която и да било отдѣлна пиеска въ книгата му. Нѣкои отъ тия идилии — като *Гусларева майка*, *Змѣйно*, *Мечкаръ*, *Сънки* — сж сжщински поэми въ проза, подобни на които ще се ~~намѣрятъ~~ ^{и легенди} ~~твърдѣ~~ ^{на} малко у насъ. А откъмъ общитъ си поетически качества — живостъ и пластика на изображението, свѣжестъ на тона, новота на доловеното въ тѣхъ жизнено съдържание, изящество и интимност на езика — тѣ принадлежатъ къмъ най-доброто отъ тоя родъ у насъ. Като концепция най-високо стои, безспорно, *Слънчова женидба*, но за съжаление, по изпълнение тя е въ втората редакция, която ни дава въ книгата си Тодоровъ, само единъ скелетъ. Авторъ е падналъ отъ една крайностъ въ друга, не по-малка, но противоположна на първата. Докато въ първата редакция (*Мисль*, XV, кн. I) прѣзъ ~~грамадата~~ ^{и легенди} ~~отъ~~ ^{на} думи и образи едвамъ се долавяха омыслитъ на поета, въ втората — поетическия символъ е на пътъ да се прѣвърне въ ~~сентенция~~ ^{и легенди} ; изчезналъ е всѣки поетически *clair-obscur* и неуловимата като сѣнката, като утренното облаче мечта на поета е добила

публикувана в